

Propostes d'aprofitament de la lectura del llibre:

LA MEL I LA FEL

elaborades per CARLES MULET

ÍNDEX:

I. ESTUDI INTRODUCTORI

1. PERFIL BIOGRÀFIC

- 1.1 Inici de l'activitat literària
- 1.2 Etapa de consolidació
- 1.3 Etapa de maduresa

2. NOTES PER A UNA ANÀLISI CRÍTICA DE *LA MEL I LA FEL*

- 2.1 Univers literari
- 2.2 La trama
- 2.3 El fil narratiu
- 2.4 Simbolisme
- 2.5 Dualisme
- 2.6 Món de dones
- 2.7 Cultura popular
- 2.8 Discurs narratiu
- 2.9 Models narratius

II. PROPOSTES DIDÀCTIQUES

- 1. Nota preliminar
- 2. Evolució literària de Carme Miquel i context literari
- 3. Estudi i anàlisi de *la mel i la fel*
- 4. Aplicació i creació

III. ANNEX DE TEXTOS

I. ESTUDI INTRODUCTORI

1. PERFIL BIOGRÀFIC

Carme Miquel va nàixer a la Nucia (la Marina Baixa), però la seua infància va transcórrer en gran part a Gata (la Marina Alta) i —encara que resideix habitualment a la comarca de l’Horta— mai no ha trencat el seu vincle amb aquesta comarca.

La seua vida activa ha estat dedicada fonamentalment a l’ensenyament, en què ha desenvolupat un treball intens i sostingut dins els moviments de renovació pedagògica i com a membre del moviment cívic que constitueix la Federació Escola Valenciana.

La seua obra creativa abraça un ventall ampli que va de la novel·la a l’assaig i la divulgació i s’adreça tant al públic infantil i juvenil com a l’adult. Pel que fa a la trajectòria literària de la nostra autora, hi podem establir les etapes següents:

1.1 Inici de l’activitat literària

A partir de l’any 1970 assistim a l’inici de l’activitat creadora de Carme Miquel en què, a més de la seua aportació pionera i fonamental a la literatura per a infants al País Valencià, cal ressenyar també l’interés per la tasca d’introducció de la llengua a l’ensenyament. Durant aquest període publica:

- 1970 ***Un estiu a la Marina Alta*** (Narració juvenil)
- 1971 ***Això diu que era*** (Recull de contes)
- 1972 ***Marieta*** (Conte per a infants)
- 1973 ***La Rabosa*** (Conte per a infants)
- 1975 ***Escola i llengua al País Valencià*** (AADD. Assaig per a adults)
- 1981 ***Estimem la nostra llengua*** (Divulgació)

1.2 Etape de consolidació

A partir del 1983, iniciarà una nova fase, tant pel que fa al seu compromís cívic i social com al desenvolupament de la seua obra. Tot i continuar amb el conreu de narrativa infantil, que ampliarà ara també al públic juvenil, cal destacar l’activitat de Carme Miquel en l’àmbit de l’ensenyament *de i en* valencià, amb la publicació de materials didàctics i amb el compromís de treball i d’intervenció social. Intervé activament en la implantació de la LUEV des de la Conselleria d’Educació i més tard assumirà la presidència de la Federació Escola Valenciana i de la CAPPEV (Coordinadora d’Alumnes, Pares i Professors per l’Ensenyament Públic en Valencià) Les obres publicades durant aquests anys són:

- 1983 ***Vola Topi!*** (AADD. Material d’aprenentatge)
- Milotxa*** (AADD. Material d’aprenentatge)
- 1984 ***Sucret*** (AADD. Material d’aprenentatge)
- Parotet*** (AADD. Material d’aprenentatge)
- 1985 ***Barrets barata rialles*** (Conte per a infants)

- 1987 ***Xarq Al-Andalus. Guia didàctica*** (Assaig i material d'aprenentatge)
 1989 ***Amics***, (AADD. Material d'aprenentatge)
 1994 ***Uns papers en una capsa*** (Narrativa juvenil)
La rabosa viatgera (Recull de faules per a infants)

1.3 Etapa de maduresa creativa (a partir del 1996)

Per a la nostra autora, aquests darrers anys han suposat l'assoliment de la maduresa creativa i el reconeixement de la seua vàlua literària. Carme Miquel s'ha centrat en dos gèneres nous en la seua trajectòria, tractats amb mestratge a partir de la ja ben sòlida experiència com a escriptora: d'una banda, l'assaig per a joves i, de l'altra, la novel·la per a adults. Els llibres publicats aquests anys són:

- 1997 ***A cau d'orella. (Cartes a Roser)*** (Assaig juvenil)
 1999 ***Aigua en cistella*** (Narrativa per a adults)
 2000 ***Micalet*** (AADD. Material d'aprenentatge)
 2002 ***Murmuris i crits (Cartes a Mireia)*** (Assaig juvenil)
 2003 ***La tortuga Caterina*** (Conte per a infants)
 2005 ***La mel i la fel*** (Narrativa per a adults)
 2006 ***Cartes perfumades*** (Narrativa per a adult)
 2007 ***L'amenaça de les grues*** (Narrativa juvenil)

2. NOTES PER A UNA ANÀLISI CRÍTICA DE LA MEL I LA FEL

2.1 Univers literari

La mel i la fel suposa un pas qualitatiu que lliga amb algunes obres anteriors, en el sentit de desenvolupar i aprofundir un univers narratiu a partir de la realitat geogràfica, històrica i social de la comarca de la Marina Alta.

Aquest tret bàsic connecta amb una relativa tradició literària d'aquesta comarca, que té com a punt de partida fonamental el conjunt de l'obra de Maria Ibars, relligada sota l'epígraf "A l'ombra del Montgó", i continuat per altres autors com Isa Tròlec, Bernat Capó o Jesús Moncho, entre altres.

En aquesta novel·la, es tracta de literaturitzar la realitat social de la Marina Alta a cavall entre les darreries del segle XIX i els primers anys del segle XX, amb una acció localitzada preferentment a les poblacions que envolten el Montgó.

2.2 La trama

La trama ens mostra l'enfrontament classista entre el bloc social conservador, representat pels senyorets i l'estament eclesiàstic, i el progressista dels petits llauradors i jornalers organitzats en la Lliga Anticaciquista, de tendències populistes i socialitzants.

2.3 El fil narratiu

El fil narratiu que va descabdellant la història enllaça tres generacions de personatges: el matrimoni format per Vicent el Llarg i Maria Llet, la seua filla Gràcia i Pere Morant, que esdevindrà finalment el seu company i, per acabar, Miquelet el

Llarg, el fillet de Gràcia, amb qui es clou la novel·la. Enfrontats a aquests protagonistes, hi trobem els personatges antagonistes corresponents, entre els quals destaquen mossén Elies i Adolf Montant. Els uns i els altres esdevenen els representants arquetípics d'aquells blocs socials enfrontats i s'envolten, a la vegada, d'un eixam de personatges col·laterals —com Malena Notenovio o la Ti Anna Maria, pel que fa al sector progressista, i Antoni del Parenostre o Cento, pel que fa al conservador— i secundaris (entre els quals destaca un grup bigarrat i acolorit de gent marginal).

2.4 Simbolisme

Tant els elements de l'espai (el Montgó, l'esvaradora, la figuera i la seua flaire, els núvols...) com els personatges (mossén Elies, Malena i Tasco, Gràcia, la Mora, la Ti Anna Maria...) o unes accions determinades (l'enfrontament entre rojos i blaus al joc de pilota...) se'ns hi presenten sovint amb una forta càrrega simbòlica que aporta a la narració una atmosfera pròpia del realisme màgic que impregna tot el text amb un seguit de fets "prodigiosos" i una sensualitat vital i polimorfa.

2.5 Dialèctica dualista

Aquest simbolisme màgic serveix per a potenciar la dialèctica dualista que dinamitza tot el relat: si a la base trobem l'enfrontament social ja esmentat, en l'àmbit simbòlic —i més essencial— el que hi ha és una lluita soterrada entre les "forces de la vida" i "les forces de la mort", simbolitzades respectivament per la "religiositat popular", panteista..., enfront de la "religió institucional".

2.6 Món de dones

Paral·lelament a aquest binomi de forces vitals, discorre l'antítesi entre el "món de les dones", carregat de complicitats i de solidaritat, i el "món dels homes", l'espai del poder i la violència. Aquesta característica impregna tota la novel·la d'una perspectiva narrativa subtil i joiosa que inclouríem dins l'escriptura *female* (de femella, de dona), la darrera, més madura i autònoma fase de la literatura feta per dones, segons la coneguda divisió/evolució concretada per l'estudiosa de la literatura de dones Elaine Showalter.

2.7 Cultura popular

D'altra banda, com passa amb tots els autors amb qui Carme Miquel comparteix el projecte de bastir l'univers literari de la Marina Alta, aquest objectiu comporta dotar d'una importància singular l'element popular, fins i tot "costumista" dins la novel·la. De manera que, integrades en el discurs amb un domini que fa que no se'n ressentia el ritme narratiu, s'hi van desgranant una munió ben viva de descripcions de celebracions, creences i personatges populars, en un procés de reassumpció que arriba a integrar dins la narració persones i fets extrets de succeïts i llegendes de la literatura i la cultura popular.

2.8 Discurs narratiu

Continuant amb l'estructura dual esmentada, el discurs narratiu es desenvolupa a partir de dos narradors perfectament diferenciats, que hi van entrelaçant les seues veus: d'una banda, hi ha el **narrador intern**, la muntanya mítica del Montgó que hi esdevé una mena d'oracle o profeta, la veu i la memòria de la terra que parla en primera persona per interpel·lar, aconsellar, recordar, valorar o blasmar, com també per anunciar premonitòriament esdeveniments o per plantejar enigmes que orienten el desenvolupament de la història. D'altra banda, hi ha el **narrador omniscient** que explica els fets de manera aparentment senzilla, sobre un vector temporal que avança cronològicament, tot i anar integrant-hi retrospeccions i el·lipsis temporals.

2.9 Models narratius

Finalment, cal destacar alguns trets d'estil, relacionats tant amb els models narratius amb què s'emparenta la novel·la (realisme màgic, realisme social, literatura de dona, costumisme...) com amb l'estil personal de l'autora desenvolupat al llarg de la seua obra, especialment en la novel·la anterior, *Aigua en cistella*:

- Adopció de tècniques narratives pròpies de la literatura popular (rondalles, succeïts...), com ara els paral·lelismes i les repeticions de fets, carregades de sentit simbòlic (rituals...).
- Entramat de personatges populars, anònims, que arriben a constituir un autèntic personatge col·lectiu. Inclinaió especial pel món marginal: pobres, vagabunds, esguerrats, bojós...
- Acció fronterera entre la realitat i la fantasia, fecundada per l'element "magicomeravellós", que es relaciona amb la natura i amb la dona.
- Discurs penetrat per una atmosfera densament sensitiva: olors, sons, textures, sabors...
- Ús modèlic del lèxic i els recursos expressius de la llengua col·loquial, sobretot en la gran profusió de diàlegs.

II - PROPOSTES DIDÀCTIQUES

1.- NOTA PRELIMINAR

.....
Pel caràcter flexible i obert d'aquestes propostes, el professorat podrà fer una selecció més o menys àmplia d'aquestes activitats, així com també completar-la amb altres activitats d'aprofundiment d'uns aspectes determinats, segons l'aprofitament didàctic que s'hi haja proposat, tenint en compte la competència i les disponibilitats de l'alumnat i l'objectiu prioritari de fomentar el plaer per la lectura
 .....

Les seqüències didàctiques següents, adreçades fonamentalment al professorat que fa classes del darrer curs d'ESO i de Batxillerat, estan concebudes per a funcionar —paral·lelament a l'estudi introductorí que les acompanya— com a material de suport a la lectura per part de l'alumnat de la novel·la *La mel i la fel* de Carme Miquel.

Es tracta de propostes desenvolupades a partir de la complexitat que comporta el procés de recepció d'obres literàries. Així doncs, intenten potenciar la competència literària de l'alumnat a partir de tres eixos de treball:

- **Desenvolupar unes habilitats i unes actituds de comprensió determinades**, especialment relacionades amb el procés lector de textos retòrics: l'anàlisi interpretativa, comparativa i valorativa, o el conreu de la sensibilitat i el criteri propi lligats a la recerca de plaer estètic en la lectura d'obres literàries.
- **Contextualitzar l'obra** dins la tradició literària (la Marina Alta com a món literaturitzat, narrativa de dones) i determinar-ne els principals trets d'estil (realisme màgic, simbolisme, realisme social, costumisme, incorporació del llenguatge popular...).
- **Desenvolupar les capacitats expressives i creatives de l'alumnat**, en l'àmbit individual i col·lectiu (estratègies pròpies dels projectes d'investigació, tallers de creació...).

2. EVOLUCIÓ LITERÀRIA DE CARME MIQUEL I CONTEXT LITERARI

▪ Llig l'ESTUDI INTRODUCTORI i fes les activitats següents:

- 1. Reorganitza el conjunt de l'obra de Carme Miquel agrupant-ne els títols per gèneres (narrativa, assaig i divulgació; materials per a l'aprenentatge ...) Indica alhora si s'adrecen a lectors i lectores infantils, joves o adults... Fes una redacció sobre el conjunt de l'obra de Carme Miquel en què, a partir d'aquesta classificació, establisques els que, al teu parer, són trets permanents del conjunt de l'obra i els específics de cada apartat o època.

Tracta, finalment, de resumir-hi l'evolució seguida per l'escriptora en la seua tasca creativa.

- 2. D'acord amb les activitats anteriors, creus que es pot parlar d'un "punt de vista de dona" a l'hora d'abordar la creació literària? Digues quines característiques de l'obra de Carme Miquel et semblarien més d'acord amb aquesta mena de "plantejament literari femení".

-3. Esbrina quins són els trets essencials del moviment literari anomenat realisme màgic i quins en serien els principals exponents en la literatura catalana.

–4. Exposa quines són, al teu parer, les característiques de *La mel i la fel* que més la poden relacionar amb aquest corrent literari.

-5. Assenyala alguns fragments de l'obra en què es desenvolupen accions frontereres entre la realitat i la fantasia.

3. ESTUDI I ANÀLISI DE LA MEL I LA FEL

▪ **Llig els textos 1 i 2, de l'ANNEX DE SELECCIÓ DE TEXTOS, i fes les activitats següents:**

–1. Especifica les semblances i les diferències, en la visió del Montgó i en el seu tractament literari, que detectes en els textos de Maria Ibars i de Carme Miquel.

-2. En les NOTES D'ANÀLISI CRÍTICA A LA MEL I LA FEL hem posat en relleu la personificació del Montgó i la seua conversió en un narrador intern que "esdevé una mena d'oracle o profeta, la veu i la memòria de la terra que parla en primera persona per interpel·lar, aconsellar, recordar, valorar o blasmar, com també per anunciar premonitòriament esdeveniments o per plantejar enigmes que orienten el desenvolupament de la història". D'acord amb això, busca fragments de la novel·la en què el Montgó narrador:

- Interpel·le o aconselle algun personatge:
- Recorde esdeveniments:
- Valore o blasme accions o actituds:
- Anuncie premonitòriament esdeveniments o plantege enigmes

-3. Enumera altres elements geogràfics que cregues importants en el desenvolupament de la novel·la.

▪ **Llig el TEXT 5 de la selecció de textos i contesta les qüestions següents:**

-1. Creus que l'adhesió i l'amor al propi país que hi manifesta la nostra autora ha exercit cap paper en la decisió d'escriure aquesta novel·la i en el seu procés d'escriptura? En quin sentit creus que ho ha pogut fer?

-2. En l'estudi introductorï hem dit que "Carme Miquel comparteix amb altres escriptors ja ressenyats el projecte de bastir l'univers literari de la Marina Alta".

- a) Quins són aquests altres escriptors? Has llegit cap de les seues obres? Si ho has fet, quines coincidències i quines diferències veus respecte de *La mel i la fel*?
- b) Et sembla una tasca literàriament interessant aquesta intenció de "salvar" un espai geogràfic i una realitat sociocultural que aquests autors veuen ja amenaçats, si no definitivament perduts? En quin sentit creus que la literatura pot "salvar" per al futur aquest espai?
- c) Creus que novel·les com aquesta poden ajudar també a augmentar l'estima i el compromís del lector per la seua pròpia terra i cultura i influir, per tant, en un compromís més gran a l'hora de defensar-les i preservar-les?

-3. Tenint els textos de referència com a models, fes ara un escrit, amb intencionalitat literària, que tinga com a protagonista una muntanya, o una altra fita geogràfica, ben coneguda i estimada per tu.

-4. Hem assenyalat també que l'assumpció d'aquest "univers narratiu" comporta dotar d'una importància singular l'element popular, fins i tot "costumista" dins la novel·la. D'acord amb això, fes alguna de les activitats següents:

Assenyalta fragments de la novel·la en què s'aporten:

- a) Descripcions de celebracions,
- b) creences,
- c) personatges populars.

-5. Busca en el desenvolupament de la novel·la elements i tècniques narratives que et semblen extrets de la literatura popular, o bé que els imiten: rondalles o succeïts, paral·lelismes o repeticions, etc.

-6. Fes un calendari anual de celebracions, a partir de les que apareixen en la novel·la.

-7. Descriu un ritu o ritual elemental en les pàgines de *La mel i la fel*.

-8. A partir del món vegetal, descrit profusament en el llibre, intenta fer un herbari literari.

-9. Atenent la presència de la gastronomia en la novel·la, selecciona els menjars o plats tradicionals que has trobat al llarg de la lectura.

- D'altra banda, aquest arrelament en una realitat geogràfica, social i cultural concreta suposa també l'assumpció d'un lèxic determinat i d'uns recursos expressius, sobretot pel que fa als diàlegs, propis del model de llengua col·loquial que singularitza aquella comarca i aquella societat.

-1. Posa'n algun exemple, en l'àmbit de lèxic emprat. Explica'n el significat.

- 2. Posa algun exemple d'això, en l'àmbit de recursos expressius (modismes, frases fetes, refranys...). Explica'n el significat:
- En l'estudi introductorí hem subratllat el fet que la novel·la s'estructura sobre una "dialèctica dualista que dinamitza tot el relat":
    - a) Un enfrontament social entre el bloc conservador i el bloc progressista.
      - 1. Explica quines institucions i quins grups socials s'agrupen en cadascun dels dos blocs:
      - 2. Assenyala quins són els personatges que, al teu parer, estan al cadavall de cadascun dels dos bàndols enfrontats:
    - b) En l'àmbit simbòlic, un enfrontament que té la seua correlació en la pugna entre les "forces de la vida" i "les forces de la mort".
      - 1. Digues quines ideologies i/o creences se situen en cadascun dels dos blocs. Exemplifica-ho amb fragments extrets de la novel·la.
      - 2. Assenyala alguns dels personatges que, al teu parer, representen de manera significativa cadascuna de les dues posicions enfrontades:
  - Un dels trets més característics d'aquesta novel·la és l'abundància i la diversitat de personatges.
    - 1. Tria un personatge de cadascun dels grups següents: protagonistes, antagonistes i personatges secundaris, i fes-ne una descripció detallada, tant físicament com psicològica. Explica també si han evolucionat, i com ho han fet, al llarg de la novel·la:
    - 2. Entre els personatges —com hem dit en la introducció— cal destacar l'existència d'un "grup bigarrat i acolorit de gent marginal". Assenyala els fragments de la narració especialment protagonitzats per aquest peculiar col·lectiu de personatges, o per algun dels seus membres. Quin paper i quina significació creus que tenen en el conjunt de l'obra?
  - La forta simbolització de tota l'obra té com un dels recursos bàsics la personificació de la natura, de la qual el Montgó és l'element més emblemàtic. Assenyala altres elements naturals (llocs, animals, plantes, fenòmens meteorològics...) que hagen sofert, en major o menor mesura, aquest procés de simbolització-personificació. Explica'n el significat simbòlic i indica algun fragment de text que ho exemplifique.
  - Per als qui estimeu el dibuix, us proposem que feu un quadern de dibuixos dels personatges més suggeridors, utilitzant-hi els elements descriptius: indumentària, trets físics, etc.
  - Ja ens hem referit reiteradament, tant en l'estudi introductorí com en el desenvolupament d'aquestes activitats, a la importància que el "punt de vista femení" té en el desenvolupament d'aquesta novel·la. Un dels àmbits en què, potser, el podem copsar millor és en el camp de les relacions

amoroses. La nostra autora ha mostrat un interès prou constant, al llarg de la seua producció, per reflectir les vivències particulars i el món de complicitats de les dones quant al fet amorós, i hi ha coincidit, de vegades, amb altres autores ben representatives de la nostra literatura.

-1. Llig, a tall d'exemple, els escrits 3 i 4 de la selecció de textos i fes-ne un comentari explicatiu i valoratiu.

-2. Busca episodis de la novel·la que mostren, així mateix, un acostament particularment femení a l'erotisme i a les relacions amoroses, i/o que reflecteixen una certa complicitat femenina enfront del món dels mascles.

4. APLICACIÓ I CREACIÓ

- El títol d'una novel·la és sempre una decisió molt pensada, ja que, sovint, vol sintetitzar en poques paraules el sentit global de la narració o el plantejament essencial sobre el qual es basteix.

-1. D'acord amb això, intenta explicar el significat simbòlic de *La mel i la fel* i si aquest títol pot sintetitzar el contingut del llibre. Explica fins a quin punt estàs d'acord amb l'adequació i l'eficàcia del títol triat per l'autora.

-2. Pensa-hi un títol alternatiu, inventat per tu, i defensa'l amb arguments.

- Llig i comenta a classe algunes ressenyes de textos literaris publicades en periòdics o revistes.

-1. Detalla les característiques principals d'aquest gènere textual i extrau-ne un model o una estructura bàsica.

-2. Redacta individualment una ressenya sobre *La mel i la fel* aprofitant els materials introductoris, el resultat d'aquestes activitats i les teues notes personals de lectura.

III - ANNEX DE TEXTOS

TEXT 1

El paisatge mudava així com s'anava baixant pels zig-zags de la carretera. A dalt, el Montgó es veia nu, tal com era, amb tots els accidents de la vessant. Les convexitats de pedra viva, calcinades i blanques i pelades; els recams agressius i tallants; les terres rompudes com a nafres sangonants, entre les callositats dels pedregars i els estriats dels corrents de l'aigua; les coves, úlceres ennegrides on s'aferraven les urpes de les aus nocturnes o on feien llur retir tota mena d'animàlies; les roques que, seccionades per l'erosió es despregueren del cim, empotrades a l'epidermis del pobre gegant, eren berrugues escarnides pel temps; els cingles, que la dita popular assenyala amb noms virils, es veien vençuts i desdibuixats. Els elements que formen la cèlebre cara, dissociats per la proximitat, no formen res. No hi ha somriure benèvol, ni esguard confident. Admirat Montgó! Vist de prop perd en majestat pròpia el que guanya per la grandiositat del panorama que descobreix.

Vist des de la ciutat és blau, de diferents tonalitats, ben perfilat en l'espai o tocat per turbants de gràcia oriental que els crepuscles li ofrenen, el rostre animat per fraternal mig riure i la mirada lluminosa d'escollit que conversa amb Déu. És nau en mar de llum, perenne carícia acollidora amb la qual rebria la deessa hel·lènica que li plagué aixecar ací son temple.

Maria IBARS: *Vides planes*.

TEXT 2

La meua pètria presència [...] acompanya eternament les vostres emocions. Aquestes entren i surten pels badalls de les roques, per les petites tiges de les herbes, pels arrels i les fulles dels arbusts. Entre vosaltres i jo, habitants dels pobles i llogarets, masos i casetes on la meua silueta retallada al cel és omnipresent, hi ha un continu intercanvi tel·lúric. La meua carena que veieu com el llom d'un enorme animal adormit, el cim que anomenau Cap Gros i la Plana a l'est que com gran pota allargassada s'enfonsa en la mar, tots els accidents que formen el meu cos soberg, són part intrínseca de la vostra vida. En són vigies permanents i des d'ells i a través d'ells us arriba la màgica placidesa que emana del meu rocam en contacte amb la mar i amb el cel. A les meues parets que canvien de color en els diferents moments del dia, han quedat encastades les imatges del vostre viure. Per això un magnetisme dolç ens uneix.

Carme MIQUEL: *La mel i la fel*.

TEXT 3

Així és que, aquella nit i moltes altres nits de dissabte, jo dormia en aquella tina mentre la Leonor tenia els seus assumptes amb el senyoret Rafel. I jo els sentia panteixar. Ella alenava i gemegava i ell esbufegava, que la primera vegada que els vaig sentir em pensava jo que li estava fent mal per aquells gemecs que jo oïa [...] Però ja els he dit que la Leonor m'ensenyà moltes coses de la vida i m'explicà que allò que jo escoltava no era de dolor sinó de gust, i que de vegades no és que fóra de gust sinó que ella ho feia a posta per donar-li-ho a entendre perquè als hòmens els agrada i es pensen que són molt hòmens si tu alenes i aleshores ell li deia "amor meu" moltes vegades i després li portava regals "perquè els rics, de les pobres, només volen el nostre cos, així és que jo li ho faig pagar però no amb diners sinó amb regals que fa més senyor".

Carme MIQUEL: *Aigua en cistella*.

TEXT 4

Per què fingeixen les dones? En les relacions íntimes, un nombre elevat, elevadíssim, de dones fingeixen plaer [...] Les dones solen ser bastant desinhibides, i ens ho contem les unes a les altres: fingim orgasmes. No sempre, però sovint.

La primera resposta que em ve al cap és que el fingiment és per no defraudar la parella [...]

Una segona resposta és que les dones fingeixen per escurçar l'acte sexual [...]

Una tercera resposta és que els humans, tots, homes i dones, sentim una profunda satisfacció quan causem plaer a un altre [...]

Si aquesta darrera fos la resposta bona, el mecanisme funcionaria així: he de fingir plaer perquè ell cregui que em causa plaer, per la qual cosa sentirà plaer ell mateix, i com que ell sentirà plaer, això em produirà satisfacció a mi. Si l'home ho nota, seguint el mateix mecanisme, pot pensar: està fingint per donar-me plaer, i jo he de fingir que això em causa un gran plaer perquè així ella obtindrà plaer, cosa que em causa plaer a mi.

És clar que l'home no ho nota mai —o gairebé mai— i això produeix un plaer afegit: el de sentir-se, ni que sigui en aquest terreny, mestresses de la situació [...]

Isabel-Clara SIMÓ: "El plaer", diari *Avui*.

T À N D E M

edicions

TEXT 5

Jo estime el meu país. Vull dir, estime les terres eixutes de la comarca de la Marina, la seua calidesa i dolçor. I estime els tarongerars perfumats de la Ribera i l'austeritat muntanyenca dels Ports, i la voluptuositat sensual de les nostres platges. I les marjals, i els boscos esquifits, cremats tan a sovint. I estime els nostres pobles i també les grans ciutats, les cases blanques i llises, les monòtones finques uniformes, els carrers plens de vida i els tristos carrers impersonals. I dic que ho estime, no que m'agrada, perquè hi ha coses que m'agraden i altres que no. Estime el meu país i em dol profundament qualsevol atemptat als espais naturals i als espais urbans. Em fa patir la degradació i visc qualsevol incidència o canvi com a cosa pròpia. Aquests espais, els sent com un habitatge, com la meua casa gran que compartisc amb molta gent i amb molts animals i amb moltes plantes. És on em trobe arrelada. Les cases acullen tots els qui hi viuen, però tenen raconets per a cadascú i preserven la memòria, els desitjos i els somnis de tots. Sentir-se a casa és important, aporta un sentiment de pertinença i seguretat. Sentir-se d'un territori, d'un país, és important, perquè és sentir-se arrelat.

Carme MIQUEL: *Murmuris i crits.*